

1.- Les rectes r, s, t són paral·leles, s està entre les altres dues a una distància p, q respectivament.

Calculeu el costat d'un triangle equilàter els vèrtexs del qual estan sobre les 3 rectes.

Solució:

Siga la recta f perpendicular a r que passa pel punt A .

Siga la recta g perpendicular a r que passa pel punt C .

Siga el rectangle $ADEF$ que determinen les rectes r, f, t, g .

Siguen $\overline{AB} = \overline{AC} = \overline{BC} = a$

Siguen $\overline{AD} = p + q$ $\overline{AF} = x$ $\overline{DB} = m$

Els triangles $\triangle AFC$, $\triangle ADB$, $\triangle BCE$ són rectangles.

Aplicant el teorema de Pitàgores:

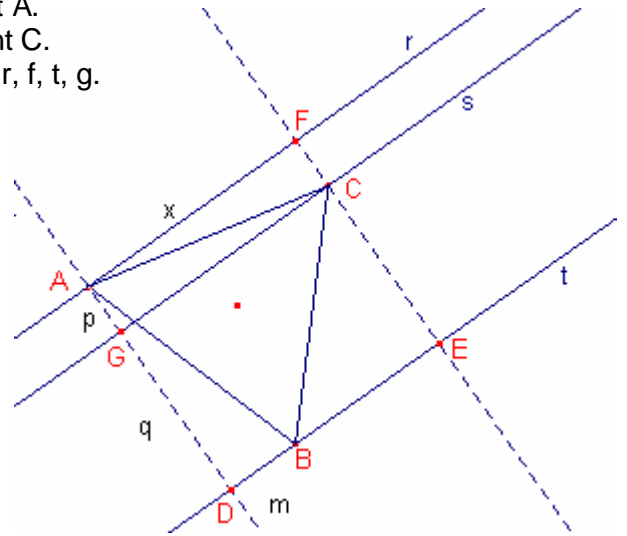
$$a^2 = p^2 + x^2.$$

$$a^2 = (p + q)^2 + m^2.$$

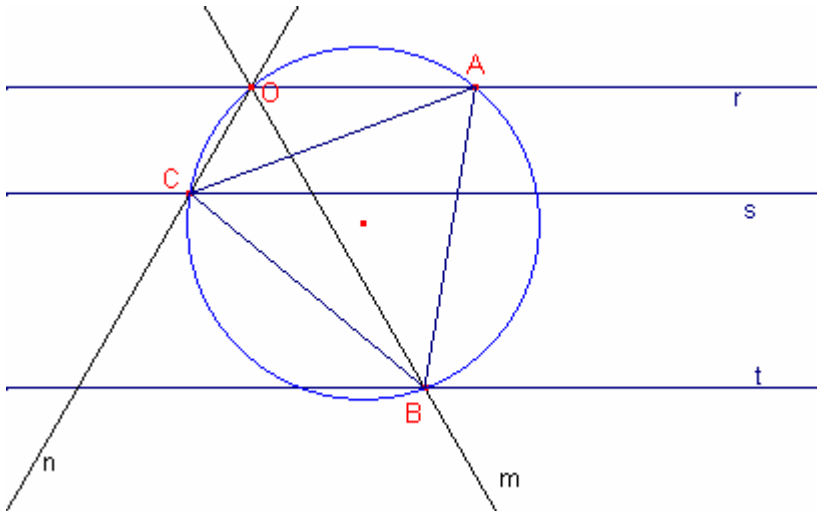
$$a^2 = q^2 + (x - m)^2.$$

Considerem el sistema
$$\begin{cases} a^2 = p^2 + x^2 \\ a^2 = (p + q)^2 + m^2 \\ a^2 = q^2 + (x - m)^2 \end{cases}$$

Resolent el sistema queda $a = \frac{2\sqrt{p^2 + q^2 + pq}}{\sqrt{3}}$.

Construcció:

- Siga O un punt qualsevol de la recta r
 - Dibuixem la recta m que forma un angle de -60° amb la recta t
 - La recta m talla la recta t en el punt B .
 - Dibuixem la recta n que forma un angle de -120° amb la recta s
 - La recta n talla la recta s en el punt C
 - Dibuixem la circumferència que passa pels punts O, B, C
 - La circumferència talla la recta r en el punt A .
- El triangle equilàter que cerquem és el ABC .

2.- Siga G el baricentre d'un triangle $\triangle ABC$. Siguen g_a, g_b, g_c les distàncies de G als costats a, b, c respectivament. Siga r el radi de la circumferència inscrita. Proveu que:

a) $g_a \geq \frac{2r}{3}, g_b \geq \frac{2r}{3}, g_c \geq \frac{2r}{3}$.

b) $\frac{g_a + g_b + g_c}{r} \geq 3$.

Solució Carlos Alberto de Silva:

Siga \overline{AM} la mitjana del triangle $\triangle ABC$.

Siga $h_a = \overline{AH}$ altura del triangle $\triangle ABC$.

Siga $g_a = \overline{GN}$.

Els triangles $\triangle GMN, \triangle AMH$ són semblants i la raó és $\frac{1}{3}$.

Aleshores, $h_a = 3 \cdot g_a$.

$$S_{ABC} = \frac{a+b+c}{2} \cdot r = \frac{a \cdot h_a}{2}$$

$$a \cdot 3 \cdot g_a = (a+b+c)r$$

$$g_a = \frac{1}{3} \left(\frac{a+b+c}{a} \right) r. \text{ Anàlogament, } g_b = \frac{1}{3} \left(\frac{a+b+c}{b} \right) r, g_c = \frac{1}{3} \left(\frac{a+b+c}{c} \right) r$$

a)

Per la desigualtat triangular, $b+c > a$.

$$\text{Aleshores, } g_a = \frac{1}{3} \left(\frac{a+b+c}{a} \right) r > \frac{1}{3} \frac{2a}{a} r = \frac{2r}{3}.$$

$$\text{Anàlogament, } g_b > \frac{2r}{3}, g_c > \frac{2r}{3}.$$

b)

Si utilitzem les desigualtats de l'apartat a) no arribem a la solució del problema:

$$g_a + g_b + g_c > \frac{2r}{3} + \frac{2r}{3} + \frac{2r}{3} = 2r, \text{ aleshores, } \frac{g_a + g_b + g_c}{r} \geq 2.$$

$$g_a + g_b + g_c = \frac{r}{3} \left(\frac{a+b+c}{a} + \frac{a+b+c}{b} + \frac{a+b+c}{c} \right).$$

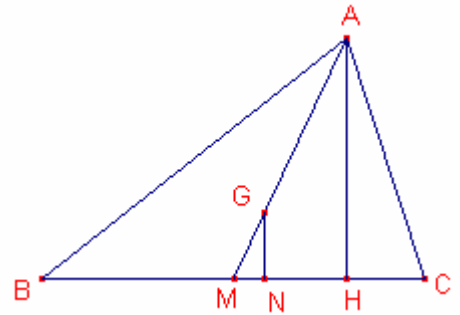
$$g_a + g_b + g_c = \frac{r}{3} \left(3 + \frac{b}{a} + \frac{a}{b} + \frac{a}{c} + \frac{c}{a} + \frac{b}{c} + \frac{c}{b} \right)$$

Si $x, y > 0$, tenim que, $\frac{x}{y} + \frac{y}{x} \geq 2$.

Aleshores:

$$g_a + g_b + g_c \geq \frac{r}{3} (3 + 2 + 2 + 2) \geq 3r.$$

Per tant, $\frac{g_a + g_b + g_c}{r} \geq 3$.

3.- Siga un terreny de forma triangle pitagòric (rectangle i els costats són nombres naturals) que el catet menor mesura 24 centímetres. Determineu la longitud dels altres costats a fi que l'àrea siga màxima i mínima.

Solució:

Siga el triangle rectangle $\triangle ABC$, $A = 90^\circ$, $c = 24$.

Aplicant el teorema de Pitàgores:

$$a^2 = b^2 + 24^2$$

$$a^2 - b^2 = 2^6 \cdot 3^2$$

$$(a+b)(a-b) = 2^6 \cdot 3^2$$

$$a+b \text{ divideix } 24^2.$$

Com que $b > 24$, $a+b > 24$, $a+b \leq 24^2$.

Les possibilitats són:

$$\begin{cases} a+b=48 \\ a-b=12 \end{cases}, \begin{cases} a=30 \\ b=18 \end{cases} \text{ que no compleix les hipòtesis del problema, } b > 24.$$

$$\begin{cases} a+b=72 \\ a-b=8 \end{cases}, \begin{cases} a=40 \\ b=32 \end{cases}, a < b+c, \text{ l'àrea del triangle és } S_{ABC} = \frac{bc}{2} = \frac{24 \cdot 32}{2} = 384.$$

$$\begin{cases} a+b=96 \\ a-b=6 \end{cases}, \begin{cases} a=51 \\ b=45 \end{cases}, a < b+c, \text{ l'àrea del triangle és } S_{ABC} = \frac{bc}{2} = \frac{24 \cdot 45}{2} = 540.$$

$$\begin{cases} a+b=144 \\ a-b=4 \end{cases}, \begin{cases} a=74 \\ b=70 \end{cases}, a < b+c, \text{ l'àrea del triangle és } S_{ABC} = \frac{bc}{2} = \frac{24 \cdot 70}{2} = 840.$$

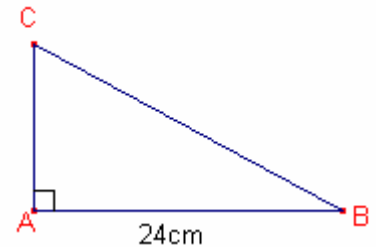
$$\begin{cases} a+b=192 \\ a-b=3 \end{cases}, \begin{cases} a = \frac{193}{2} \notin \mathbb{N} \\ b = \frac{191}{2} \notin \mathbb{N} \end{cases} \text{ que no compleix les hipòtesis del problema } a, b, c \in \mathbb{N}.$$

$$\begin{cases} a+b=288 \\ a-b=2 \end{cases}, \begin{cases} a=145 \\ b=143 \end{cases}, a < b+c, \text{ l'àrea del triangle és } S_{ABC} = \frac{bc}{2} = \frac{24 \cdot 145}{2} = 1740.$$

$$\begin{cases} a+b=276 \\ a-b=1 \end{cases}, \begin{cases} a = \frac{277}{2} \notin \mathbb{N} \\ b = \frac{275}{2} \notin \mathbb{N} \end{cases} \text{ que no compleix les hipòtesis del problema } a, b, c \in \mathbb{N}.$$

El triangle de màxima àrea és el de costats, $a = 145\text{cm}$, $b = 143\text{cm}$, $c = 24\text{cm}$ i l'àrea màxima és 1740cm^2 .

El triangle de mínima àrea és el de costats, $a = 40\text{cm}$, $b = 32\text{cm}$, $c = 24\text{cm}$ i l'àrea mínima és 384cm^2 .

4.- Calculeu l'àrea d'un quadrilàter convex si coneguem l'àrea de tres dels quatre triangles en què queda dividit mitjançant les dues diagonals.

Solució:

Siga el quadrilàter ABCD. Sigui O la intersecció de les seues diagonals.

Siga S_1 l'àrea del triangle $\triangle ABO$.

Siga S_2 l'àrea del triangle $\triangle BCO$.

Siga S_3 l'àrea del triangle $\triangle CDO$.

Calculem l'àrea S del triangle $\triangle DAO$.

Dos triangles que tenen la mateixa altura les àrees són proporcionals a les bases:

$$\frac{S_1}{S_2} = \frac{AO}{CO} \quad (1)$$

$$\frac{S}{S_3} = \frac{AO}{CO} \quad (2)$$

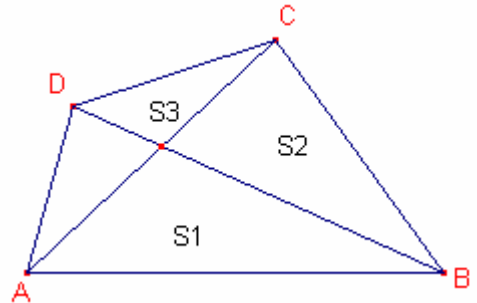
Substituint l'expressió (1) en l'expressió (2):

$$\frac{S}{S_3} = \frac{S_1}{S_2}$$

$$\text{Aleshores, } S = \frac{S_1 \cdot S_3}{S_2}.$$

Calculem l'àrea del quadrilàter ABCD:

$$S_{ABCD} = S_1 + S_2 + S_3 + S = S_1 + S_2 + S_3 + \frac{S_1 \cdot S_3}{S_2}.$$

5.- Siga un quadrilàter convex de vèrtexs ABCD la superfície del qual és S. Es prolonga el costat \overline{AB} pel punt B fins un punt M, tal que $\overline{BM} = \frac{1}{2}\overline{AB}$. Anàlogament, es prolonga el costat \overline{BC} pel punt C fins un punt N, tal que $\overline{CN} = \frac{1}{2}\overline{BC}$, el costat \overline{CD} és prolonga des de D fins el punt P tal que $\overline{DP} = \frac{1}{2}\overline{CD}$ i per últim es prolonga el costat \overline{DA} des del punt A fins el punt Q, tal que $\overline{AQ} = \frac{1}{2}\overline{DA}$. Calculeu l'àrea del quadrilàter MNPQ.
Oposicions Badajoz 2000.

Solució.

Considerem la diagonal \overline{BD} .

Siga S_1 l'àrea del triangle $\triangle ABD$.

Siga S_2 l'àrea del triangle $\triangle BCD$.

$$S = S_1 + S_2.$$

Dos triangles que tenen la mateixa altura les àrees són proporcionals a les bases:

$$\frac{S_{AQB}}{S_1} = \frac{\overline{AQ}}{\overline{DA}} = \frac{1}{2}. \text{ Aleshores, } S_{AQB} = \frac{1}{2}S_1.$$

$$\frac{S_{BQM}}{S_{AQB}} = \frac{\overline{BM}}{\overline{AB}} = \frac{1}{2}. \text{ Aleshores,}$$

$$S_{BQM} = \frac{1}{2}S_{AQB} = \frac{1}{4}S_1.$$

$$\text{Anàlogament, } S_{CND} = \frac{1}{2}S_2, S_{DNP} = \frac{1}{4}S_2$$

Considerem la diagonal \overline{AC} .

Siga S_3 l'àrea del triangle $\triangle ACD$.

Siga S_4 l'àrea del triangle $\triangle ABC$.

$$S = S_3 + S_4.$$

Dos triangles que tenen la mateixa altura les àrees són proporcionals a les bases:

$$\text{Aleshores, } S_{ADP} = \frac{1}{2}S_3.$$

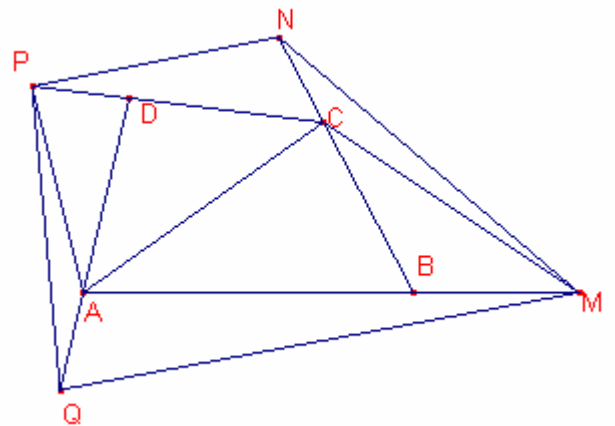
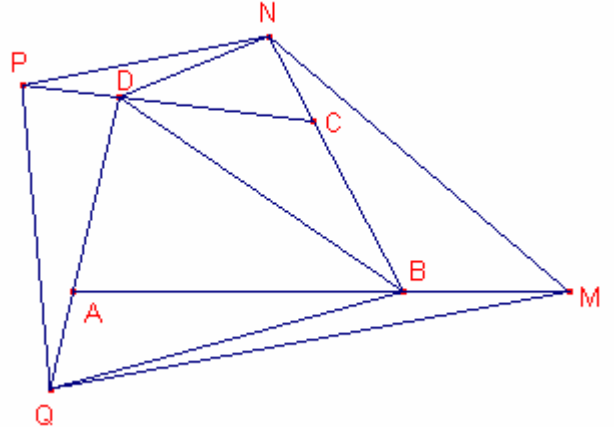
$$\frac{S_{BQM}}{S_{AQB}} = \frac{\overline{BM}}{\overline{AB}} = \frac{1}{2}, S_{APQ} = \frac{1}{4}S_3.$$

$$S_{BMC} = \frac{1}{2}S_4, S_{CMN} = \frac{1}{4}S_4$$

Calculem l'àrea del quadrilàter MNPQ:

$$S_{MNPQ} = S_{ABCD} + S_{AQM} + S_{BMN} + S_{CNP} + S_{DPQ} = S + \frac{3}{4}S_1 + \frac{3}{4}S_4 + \frac{3}{4}S_2 + \frac{3}{4}S_3 =$$

$$= S + \frac{3}{4}(S_1 + S_2) + \frac{3}{4}(S_3 + S_4) = \left(1 + \frac{3}{4} + \frac{3}{4}\right)S = \frac{5}{2}S.$$

$$f'(a) = \frac{-4r^3 a}{(a^2 - r^2)^2} \cdot f''(a) = \frac{4r^3(3a^2 + r^2)}{(a^2 - r^2)^3}.$$

Estudiant el signe de la primera derivada:

La funció és estrictament creixent en $]-\infty, 0[\sim \{-r\}$

La funció és estrictament decreixent en $]0, +\infty[\sim \{r\}$

En $a = 0$ la funció té un màxim relatiu estricte.

Estudiant el signe de la segona derivada:

La funció és convexa en $]-r, r[$

La funció és còncava en $R \sim [-r, r]$

La funció no té punt d'inflexió.

La funció té una asymptota horitzontal en $y = 2r$.

La corba va per dalt de l'asíptota quan a s'aproxima a infinit i a menys infinit.

La funció té dues asíptotes verticals:

$$a = -r, \quad \lim_{a \rightarrow -r^-} f(a) = +\infty, \quad \lim_{a \rightarrow -r^+} f(a) = -\infty.$$

$$a = r, \quad \lim_{a \rightarrow r^-} f(a) = -\infty, \quad \lim_{a \rightarrow r^+} f(a) = +\infty.$$

Les coordenades del punt A és el punt simètric de O respecte de la recta CM.

$A(2a, 0)$.

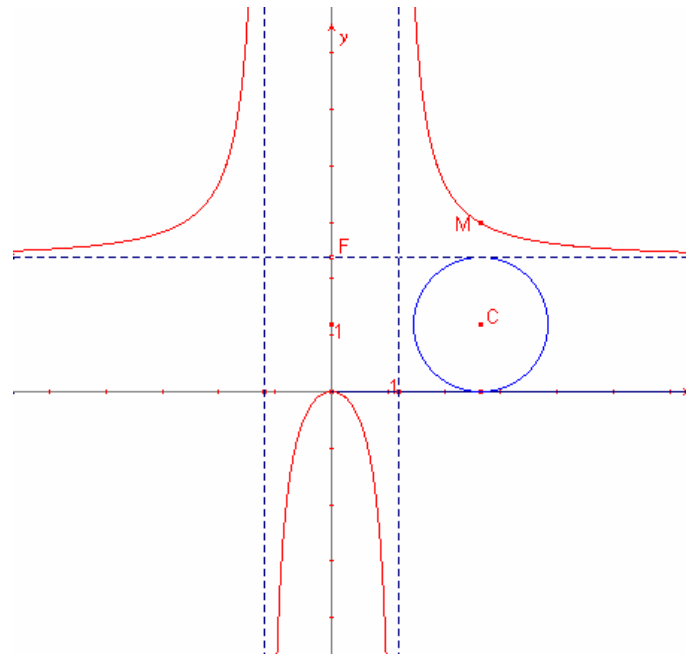
L'equació de la recta que passa pels punts

$C(a, r)$ i $A(2a, 0)$ té equació:

$$s \equiv y = \frac{-r}{a}(x - 2a).$$

$$s \equiv y = \frac{-r}{a}x + 2r.$$

Tot el conjunt de rectes que és formen al variar a passen pel punt fix $F(0, 2r)$ que és l'ordenada a l'origen de totes les rectes s .

7.- Siga $\triangle ABC$ un triangle qualsevol. Amb un punt D s'obté un quadrilàter ABCD. Construïm les bisectrius dels angles $\angle DAB$ i $\angle DCB$. On es troba el punt D a fi que les bisectrius dels angles $\angle DAB$ i $\angle DCB$ siguin paral·leles?

Solució:

Siga $\triangle ABC$ un triangle qualsevol. Suposem el problema resolt.

Siga D el punt tal que la bisectriu r de l'angle $\angle BAD$ i la bisectriu s de l'angle $\angle BCD$ són paral·leles.

Siga M el punt on la recta r talla el costat \overline{CD} . Siga N el punt on la recta s talla el costat \overline{AB} .

Siga $\alpha = \angle MAB = \frac{1}{2} \angle BAD$. Siga $\beta = \angle BCN = \frac{1}{2} \angle BCD$.

$\angle CNB = \alpha$ per ser r i s rectes paral·leles.

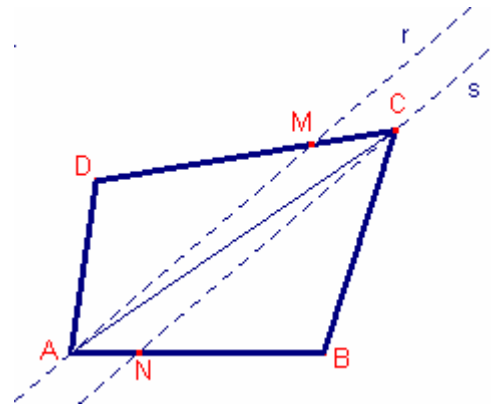
$\angle AMD = \beta$ per ser r i s rectes paral·leles.

La suma dels angles del triangle $\triangle BCN$ és 180° , aleshores, $\angle NBC = 180^\circ - (\alpha + \beta)$.

La suma dels angles del triangle $\triangle AMD$ és 180° , aleshores, $\angle ADM = 180^\circ - (\alpha + \beta)$.

Per tant, l'angle $\angle ADM = \angle NBC$.

Aleshores D és qualsevol punt de l'arc capaç B construït sobre el costat \overline{AC} i exterior al triangle $\triangle ABC$.

8.- Siguen h_a, h_b, h_c , les tres altures del triangle $\triangle ABC$ tals que $h_a = h_b + h_c$.

La recta que passa pels peus de les bisectrius interiors dels angles B i C passa pel baricentre del triangle.

Oposicions Eivissa 2002.

Solució:

Siguen \overline{BD} , \overline{CE} bisectrius interiors del triangle.

$$S_{ABC} = \frac{a \cdot h_a}{2} = \frac{b \cdot h_b}{2} = \frac{c \cdot h_c}{2}.$$

Si $h_a = h_b + h_c$, aleshores,

$$\frac{1}{a} = \frac{1}{b} + \frac{1}{c}. \text{ Aleshores, } a = \frac{bc}{a+b}.$$

Siga M el punt mig del costat \overline{BC} .

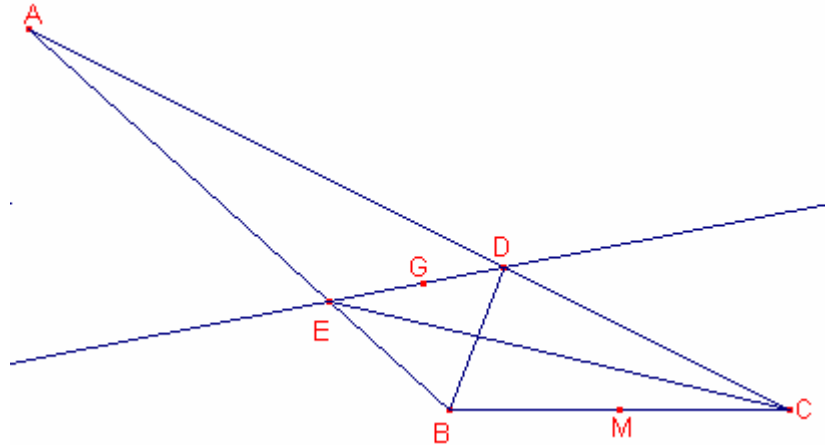
Siga $\overline{AB} = b \cdot \vec{u}$, $\overline{AC} = c \cdot \vec{v}$, $\{\vec{u}, \vec{v}\}$

linealment independents.

$$\overline{AM} = \frac{c}{2} \vec{u} + \frac{b}{2} \vec{v}.$$

Aplicant la propietat del baricentre:

$$\overline{AG} = \frac{2}{3} \overline{AM} = \frac{c}{3} \vec{u} + \frac{b}{3} \vec{v}.$$

Siga $x = \overline{BE}$, $y = \overline{CD}$. Aplicant la propietat de la bisectriu:

$$\frac{x}{a} = \frac{c-x}{b}, \quad \frac{x}{\frac{bc}{b+c}} = \frac{c-x}{b}. \text{ Aleshores, } x = \frac{c^2}{b+2c}.$$

$$\text{Anàlogament, } y = \frac{b^2}{c+2b}.$$

$$\overline{AE} = (c-x) \vec{u} = \frac{bc+c^2}{b+2c} \vec{u}.$$

$$\overline{AD} = (b-y) \vec{v} = \frac{bc+b^2}{c+2b} \vec{v}.$$

$$\overline{ED} = \overline{AD} - \overline{AE} = \left(\frac{bc+c^2}{b+2c} \right) \vec{u} + \left(\frac{bc+b^2}{c+2b} \right) \vec{v}.$$

$$\overline{EG} = \overline{AG} - \overline{AE} = \frac{c}{3} \vec{u} + \frac{b}{3} \vec{v} - \left(\frac{bc+c^2}{b+2c} \right) \vec{u} = \left(\frac{-c(2b+c)}{3(b+2c)} \right) \vec{u} + \frac{b}{3} \vec{v}.$$

Vegem que $\overline{ED}, \overline{EG}$ són linealment independents.

$$\frac{\frac{bc+c^2}{b+2c}}{-c(2b+c)} = \frac{\frac{bc+b^2}{c+2b}}{\frac{b}{3}}.$$

Simplificant:

$$\frac{1}{2b+c} = \frac{1}{2b+c}. \text{ Aleshores, G pertany a la recta que passa pels punts E, D.}$$

9.- Determineu l'angle agut d'un rombe, el costat del qual és mitjana proporcional de les seues diagonals.

Shariguin I31.

Solució 1:

Siga ABCD un rombe de costat c i diagonals D , d .

Siga $\alpha = \angle ABC$ l'angle agut del rombe.

Siga O la intersecció de les diagonals.

Per hipòtesi el costat del qual és mitjana proporcional de les seues

diagonals, aleshores, $\frac{D}{c} = \frac{c}{d}$, per tant, $c^2 = Dd$ (1)

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle OAB$:

$$c^2 = \left(\frac{D}{2}\right)^2 + \left(\frac{d}{2}\right)^2 \quad (2)$$

Igalant les expressions (1) (2):

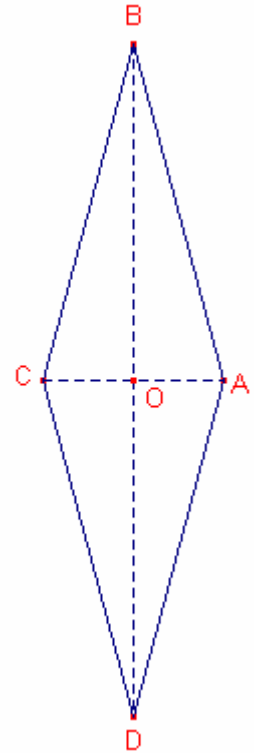
$4Dd = D^2 + d^2$. Dividint l'expressió per D^2 :

$4\frac{d}{D} = 1 + \left(\frac{d}{D}\right)^2$. Resolent l'equació en $\frac{d}{D}$:

$$\frac{d}{D} = 2 \pm \sqrt{3}. \quad \frac{d}{D} = \operatorname{tg} \frac{\alpha}{2} = 2 \pm \sqrt{3}$$

Aleshores, $\frac{\alpha}{2} = \operatorname{arctg}(2 - \sqrt{3}) = 15^\circ$, aleshores, $\alpha = 30^\circ$.

$\frac{\alpha}{2} = \operatorname{arctg}(2 + \sqrt{3}) = 75^\circ$, aleshores, $\alpha = 150^\circ$ que no és la solució ja que és obtús.

Solució 2:

Siga $\alpha = \angle ABC$ l'angle agut del rombe.

Per hipòtesi el costat del qual és mitjana proporcional de les seues diagonals,

aleshores, $\frac{D}{c} = \frac{c}{d}$, per tant, $c^2 = Dd$

El triangle $\triangle ABC$ és isòsceles, aleshores, $\angle CAB = 90^\circ - \frac{\alpha}{2}$.

$$\frac{d}{D} = \operatorname{tg} \frac{\alpha}{2}.$$

Aplicant el teorema dels sinus al triangle $\triangle ABC$:

$$\frac{d}{\sin \alpha} = \frac{c}{\cos \frac{\alpha}{2}}. \text{ Elevant al quadrat, } \frac{d^2}{\sin^2 \alpha} = \frac{c^2}{\cos^2 \frac{\alpha}{2}} = \frac{Dd}{\cos^2 \frac{\alpha}{2}}, \text{ simplificant:}$$

$$\frac{d}{D} \frac{1}{\sin^2 \alpha} = \frac{1}{\cos^2 \frac{\alpha}{2}}. \quad \operatorname{tg} \frac{\alpha}{2} \frac{1}{\sin^2 \alpha} = \frac{1}{\cos^2 \frac{\alpha}{2}}. \text{ Simplificant:}$$

$$\sin \frac{\alpha}{2} \frac{1}{\sin^2 \alpha} = \frac{1}{\cos \frac{\alpha}{2}}. \quad \sin \alpha = \frac{1}{2}. \text{ Aleshores, } \alpha = 30^\circ.$$

10.- En una circumferència de radi r s'escullen 3 punts de manera que la circumferència queda dividida en tres arcs que estan en proporció 3:4:5. Des d'aquests punts són traçades les tangents a la circumferència. Determineu l'àrea del triangle format per les tres tangents.

Shariguin I36

Solució:

Siga la circumferència de radi r i siguen A, B, C els punts de la circumferència tals que els arcs AB, BC, CA estan en proporció 3:4:5

$$\frac{AB}{3} = \frac{BC}{4} = \frac{CA}{5} = \frac{360^\circ}{12}.$$

Aleshores, els arcs mesuren: $AB = 90^\circ$, $BC = 120^\circ$, $CA = 150^\circ$.

Siguen L, M, N les interseccions (dos a dos) de les rectes tangents a la circumferència en els punts A, B, C.

Per ser angles exteriors:

$$\angle NLM = 30^\circ, \angle LMN = 90^\circ, \angle MNL = 60^\circ.$$

Siga $l = \overline{MN}$, $m = \overline{LN}$, $n = \overline{LM}$.

$$\frac{l}{m} = \frac{1}{2}, \quad \frac{n}{l} = \sqrt{3}. \text{ Aleshores, } m = 2l, n = l\sqrt{3}.$$

Per ser el triangle $\triangle LMN$ rectangle, $M = 90^\circ$, $r = \overline{AM} = \frac{l+m+n}{2} - m$.

$$r = \frac{l+2l+l\sqrt{3}}{2} - 2l = \frac{(-1+\sqrt{3})l}{2}, \text{ aïllant } l: \quad l = \frac{2}{-1+\sqrt{3}}r$$

La circumferència de radi r és inscrita al triangle $\triangle LMN$:

$$S_{LMN} = \frac{l+m+n}{2}r.$$

$$S_{LMN} = \frac{l+m+n}{2}r = \frac{(3+\sqrt{3})l}{2}r = \frac{(3+\sqrt{3})}{2} \frac{2}{-1+\sqrt{3}} r^2 = (2\sqrt{3}+3)r^2.$$

